

ISSN 2311–9306

ЕКОНОМІЧНІ СТУДІЇ

НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ЖУРНАЛ

ECONOMICS STUDIES

4 (34) – 2021

Львів
2021

ЕКОНОМІЧНІ СТУДІЇ

Науково-практичний журнал

4 (34) грудень 2021

Засновник журналу:

Львівська економічна фундація

Про журнал:

Економічні студії
(Economics studies)

Періодичність виходу:

чотири рази на рік.

Мови видання:

українська, російська, англійська

ISSN: 2311–9306

Свідоцтво про реєстрацію ЗМІ:

КВ № 20515–10315

від 20 грудня 2013 р.

**Журнал включено до міжнародної
наукометричної бази Index Copernicus**

Адреса для листування:

Науково-практичний журнал

«Економічні студії»

а/с 341, м. Львів, 79000

www.lef.lviv.ua

info@lef.lviv.ua

Тел: +38 (063) 204 34 31

Науково-практичний журнал «Економічні студії»

присвячений актуальним проблемам розвитку сучасної економіки та пропонує своїм читачам розмаїття високоякісної інформації в галузі економічної науки.

Видання має тематичну спрямованість в межах таких наукових спеціальностей, як світове господарство і міжнародні економічні відносини; економіка та управління національним господарством; економіка та управління підприємствами; розвиток продуктивних сил та регіональна економіка; економіка природокористування; гроші, фінанси і кредит; демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика та інші галузі економічної науки.

Цільова аудиторія журналу: вчені, викладачі, докторанти, аспіранти, студенти, економісти, бухгалтери, державні службовці та всі, кого цікавить економічна тематика.

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен, географічних назв, назви підприємств, організацій, установ та за порушення прав інтелектуальної власності інших осіб несуть автори статей. Висловлені у цих статтях думки можуть не збігатися з точкою зору редакційної колегії і не покладають на неї ніяких зобов'язань. Передруки і переклади дозволяються лише за згодою автора та редакції журналу. Автори зберігають за собою всі авторські права і одночасно надають журналу право першої публікації, що дозволяє поширювати даний матеріал із зазначенням авторства та первинної публікації в даному журналі.

Редактор, коректор – Ю.С. Павленко

Комп'ютерна верстка – Ю.Г. Войтюк

Віддруковано:

Видавничий дім «Гельветика»

65101, Україна, м. Одеса, вул. Інглєзі, 6/1

E-mail: mailbox@helvetica.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 6424 від 04.10.2018 р.

Підписано до друку 23.12.2021.

Формат 60x84/8. Папір офсетний.

Друк офсетний. Гарнітура Times New Roman.

Обл.-вид. арк. 6,91. Ум. друк. арк. 9,77.

Наклад 100 прим.

Замовлення № 1221/525.

ЗМІСТ

ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ НА ПАТ «ЗАПОРІЖЖЯОБЛЕНЕРГО» Андросова О.Ф., Мозолєвська А.І.....	5
ДІЯЛЬНІСТЬ ЦЕНТРІВ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ Білоус Т.В., Павлюк Т.І.....	12
THE MAIN ASPECTS OF BUSINESS PROCESS REENGINEERING OF AN INSURANCE COMPANY Halushchak Valentyna	16
ОБГРУНТУВАННЯ АНАЛІЗУ ВАРТОСТІ ЦІННИХ ПАПЕРІВ Й ФІНАНСОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ НА ОСНОВІ ОБ'ЄКТІВ ВЛАСНОСТІ ТА РЕЧОВИХ ФОРМ МАЙНА Горбаневич В.Л., Іванюта П.В.....	22
РОЛЬ ПЕНСІЙНОГО СТРАХУВАННЯ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ДОБРОБУТУ ДОМАШНІХ ГОСПОДАРСТВ УКРАЇНИ Гудима Р.П., Кміть В.М.....	28
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МАРКЕТИНГОВО-ЛОГІСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОРГАНІЧНОГО РИНКУ УКРАЇНИ Кошова Л.М., Вальковська А. П.....	37
ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ COVID-19 НА СТАН БЕЗРОБІТТЯ ТА РИНОК ПРАЦІ Кривенька Т.В., Павлюк Т.І.....	41
CENTRAL BANKS' MODERN REGULATORY POLICY Kryvtsun Iryna.....	46
РОЛЬ СТАТИСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ДІЯЛЬНОСТІ ТАРГЕТОЛОГА Михайленко О.В., Шиліна В.Ю.....	50
МЕТОДИ ВИЯВЛЕННЯ БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ Пахомова І.Г., Зублевська Я.Ю.....	53
ЗОВНІШНІЙ ДЕРЖАВНИЙ БОРГ УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ШЛЯХИ ЙОГО СКОРОЧЕННЯ Петик Л.О., Закорко К.К., Мегель С.П.....	59
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАБІЛЬНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ОЛІЙНОЕКСТРАКЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ Філіпковська Л.О., Довгополик І.Ф.....	65
АНАЛІЗ ВПЛИВУ ІНДЕКСУ «СТРАХУ» ІНВЕСТИТОРІВ НА МАКРОЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ США Царан О.С., Бичкова Н.В.....	72
ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ Юрчишина Л.І., Белобородова М.В., Калістий О.Д.....	78

УДК 616-036.21:331.56/.57(045)

ВПЛИВ ПАНДЕМІЇ COVID-19 НА СТАН БЕЗРОБІТТЯ ТА РИНОК ПРАЦІ

IMPACT OF THE COVID-19 PANDEMIC ON UNEMPLOYMENT AND THE LABOR MARKET

Кривенька Т.В.

здобувач

Вінницького торговельно-економічного інституту

Київського національного торговельно-економічного університету

Kryvenka Tetiana

Education seeker

Vinnitsia Institute of Trade and Economics

of Kyiv National University of Trade and Economics

Павлюк Т.І.

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри економіки та міжнародних відносин

Вінницького торговельно-економічного інституту

Київського національного торговельно-економічного університету

Pavlyuk Tetiana

PhD (economic sciences), Associate Professor,

Associate Professor of the Department of Economics and International Relations

Vinnitsia Institute of Trade and Economics

of Kyiv National University of Trade and Economics

Сьогодні особливо актуальним є питання добробуту суспільства через механізм соціального захисту. В статті проаналізовано ринок праці в умовах пандемії Covid-19. Особливу увагу приділено аналізу рівня безробіття в Україні та світі. Визначено, що рівень безробіття був спровокований запровадженням карантинних обмежень. В умовах пандемії більшість громадян, особливо молодь, потребує працевлаштування та зайнятості, адже безробіття є негативним явищем, яке призводить до підвищення рівня бідності, зменшення обсягів валового внутрішнього продукту та багатьох інших негативних чинників. Визначено основні причини які вплинули на зростання рівня безробіття та сферу трудових відносин в Україні та світі. Запропоновані проблеми в умовах пандемії необхідно вирішувати разом на рівні всіх держав.

Ключові слова: центр зайнятості, безробіття, ринок праці, карантин, пандемія, COVID-19.

Сегодня особенно актуален вопрос благосостояния общества через механизм социальной защиты. В статье проанализирован рынок труда в условиях пандемии Covid-19. Особое внимание уделено анализу уровня безработицы в Украине и мире. Установлено, что уровень безработицы был спровоцирован введением карантинных ограничений. В условиях пандемии большинство граждан, особенно молодежь, нуждается в трудоустройстве и занятости, ведь безработица является негативным явлением, которое приводит к повышению уровня бедности, уменьшению объемов валового внутреннего продукта и многих других негативных факторов. Определены основные причины, которые повлияли на рост уровня безработицы и сферу трудовых отношений в Украине и мире. Предлагаемые проблемы в условиях пандемии необходимо решать вместе на уровне всех государств.

Ключевые слова: центр занятости, безработица, рынок труда, карантин, пандемия, COVID-19.

Today the issue of the welfare of society through the mechanism of social protection is especially relevant. The article analyzes the labor market in the context of the Covid-19 pandemic. Particular attention is paid to the analysis of unemployment in Ukraine and the world. It was determined that the unemployment rate was provoked by the introduction of quarantine restrictions. In a pandemic, most citizens, especially young people, need employment and employment, as unemployment is a negative phenomenon that leads to increased poverty, reduced gross domestic product and many other negative factors. The main reasons that influenced the growth of unemployment and the sphere of labor relations in Ukraine and the world are identified. The proposed problems in a pandemic must be addressed together at the level of all states.

Keywords: Employment Center, unemployment, labor market, quarantine, pandemic, COVID-19.

Постановка проблеми. Сьогодні особливо актуальним є питання добробуту суспільства через механізм соціального захисту. В умовах пандемії більшість громадян, особливо молодь, потребує працевлаштування та зайнятості, адже безробіття є негативним явищем яке призводить до підвищення рівня бідності, зменшення обсягів валового внутрішнього продукту та багатьох інших негативних чинників. Все це призводить до зниження розвитку держави та суспільства.

В умовах карантину чимало громадян стали розмірковувати щодо можливих переваг офіційного працевлаштування. Але у ситуації, яка склалася сьогодні, безробіття неминуче та є однією з найбільш значущих проблем не тільки в країнах, що розвиваються, а й у розвинених країнах, бо призводить до масової бідності, до зниження заробітної плати, загрожує соціальній та політичній стабільності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Ситуація яка склалася на ринку праці в умовах пандемії вагомо вплинула на вітчизняну економіку та потребувала підтримки у дослідженнях зарубіжних та вітчизняних вчених, а саме Фаб'єн Постель Віне, Ен Шейвіал, Кайнер Томаз, Д. Богиня, Грішнова, В. Діесперов, А. Колот, Е. Лібанова, та багато інших.

Мета дослідження. Охарактеризувати ситуацію яка склалася на ринку праці в умовах пандемії протягом 2019–2021 років. Визначити основні причини які вплинули зростання рівня безробіття та сферу трудових відносин в Україні та світі.

Виклад основного матеріалу дослідження. Наприкінці 2019 року особливої уваги заслуговує проблема яка виникла не лише в Україні а також в усьому світі це пандемія Covid19. Для збереження добробуту та здоров'я населення запроваджувалися суворі карантинні обмеження в усьому світі що спричинило зниження рівня захворюваності. Все це призвело до негативних економічних наслідків в економічному розвитку держави та занепаду у більшості галузей обслуговування. Закриття підприємств, зниження виробництва, закриття освітніх, культурних закладів призвело до вивільнення частини працездатного населення яка стає безробітною. Збільшується навантаження на державу в частині соціального забезпечення.

Криза, яка охопила весь світ в більшій мірі вплинула на загрозу здоров'я людей, їх добробут, життя, робочі місця. Виникла потреба в дослідженні даних проблем до та під час карантину, їх рівня безробіття як в Україні так і в світі. Згідно досліджень найбільший спад

спостерігався у лютому 2020 р. що вплинуло на зростання економіки країн великої двадцятки. З березня до квітня 2020 року рівень безробіття зріс. Основною причиною раптового зростання було запровадження карантинних обмежень які призвели до самоізоляції, яка передбачала припинення функціонування багатьох фірм, підприємств, індустріальних компаній, виробництв. За період з квітня по грудень рівень безробіття зріс майже в двічі на станом на грудень 2020 року становив 6,7% [1].

Для більш точного інтерпретування результатів аналізу статистичних даних Міжнародної організації праці необхідно враховувати особливості методології оцінки зайнятості цією організацією у питаннях дослідження безробіття, а саме: стандартне визначення безробітних – це особи, які не мають роботи, шукають роботу та готові приступити до роботи в даний час, включаючи людей, які втратили роботу або добровільно кинули роботу.

Особи, що не шукали роботу, але мають домовленості про майбутню роботу, також вважаються безробітними. В основі цього показника лежить робоча сила або економічно активна частина населення, а не загальна чисельність населення. Цей ряд є частиною оцінок МОП і узгоджений для забезпечення порівнянності по країнах і в часі з урахуванням відмінностей в джерелах даних, колі охоплення, методології та інших факторів, специфічних для країни. Оцінки засновані в основному на репрезентативних на національному рівні обстеженнях робочої сили, при цьому інші джерела (перепису населення та оцінки, представлені на національному рівні) використовуються тільки при відсутності даних обстежень.

Також було проведено дослідження зміни темпів приросту рівня безробіття країн світу у 2020 році у порівнянні з 2019 роком. У таблиці 1 наведені країни з найбільшим приростом безробіття, які ранжовані у порядку зменшення приросту безробіття у %.

Крім того, було досліджено країни з найнижчим приростом безробіття у світі протягом 2020–2021 років (табл. 2).

Дані таблиць 1 та 2, як це не парадоксально, демонструють, що низький рівень безробіття може приховувати значну бідність в країні, в той час як високий рівень безробіття може мати місце в країнах з високим рівнем економічного розвитку і низьким рівнем бідності. У країнах без безробіття та, відповідно, без соціальних допомог, люди заробляють собі на життя незахищеною працею. У країнах з добре розвинутою

Таблиця 1

Країни з найбільшим приростом безробіття у 2021 р. у порівнянні з 2020 р., ранжовані у порядку зменшення приросту безробіття, %

№	Країна (в дужках – на англійській мові)	Показник безробіття у % на:		Зміна рівня безробіття за 2021–2020 роки, %
		2020 рік	2021 рік	
1	Коста Ріка (Costa Rica)	11,49	17,08	+5,59
2	Панама (Panama)	4,74	10,23	+5,49
3	Колумбія (Colombia)	9,96	15,44	+5,48
4	Сполучені Штати Америки (United States)	3,67	8,31	+4,64
5	Кувейт (Kuwait)	2,41	6,79	+4,38
6	Багамські острови (Bahamas)	10,11	14,41	+4,30
7	Чилі (Chile)	7,29	11,51	+4,22
8	Гондурас (Honduras)	5,57	9,39	+3,82
9	Канада (Canada)	5,66	9,48	+3,82
10	Американські Віргінські Острови (U.S. Virgin Islands)	8,09	11,84	+3,75

Таблиця 2

Країни з найменшим приростом безробіття у 2020 р. у порівнянні з 2019 р., ранжовані у порядку зменшення безробіття, %

№	Країна (в дужках – на англійській мові)	Показник безробіття у % на:		Зміна рівня безробіття за 2020–2019 роки, %
		2019 р.	2020 р.	
1	Сербія (Serbia)	10,40	9,08	-1,32
2	Монголія (Mongolia)	5,31	4,33	-0,98
3	Італія (Italy)	9,95	9,31	-0,64
4	Бурунді (Burundi)	1,42	0,80	-0,62
5	Греція (Greece)	17,31	16,85	-0,46
6	Молдова (Moldova)	5,10	4,71	-0,39
7	Іран (Iran, Islamic Rep.)	11,14	10,96	-0,18
8	Кіпр (Cyprus)	7,07	7,21	+0,14
9	Камбоджа (Cambodia)	0,13	0,31	+0,18
10	Франція (France)	8,44	8,62	+0,18

мережею соціального захисту працівники можуть дозволити собі чекати підходящої або бажаної роботи. Але високе і стійке безробіття вказує на серйозну неефективність розподілу ресурсів.

Особливо жорстко пандемія COVID-19 вплинула на тих, кому ще тільки належить прокласти свою професійну дорогу – це студенти, яким ще до пандемії вдалося домовитися про працевлаштування або проходження практики, тепер вони залишилися не при справах.

Деяким відразу оголосили про відмову, плани по найму інших відтермінувалися на невизначений час. Врешті-решт, більшість студентів вважають, що організація навчального процесу з використанням дистанційних форм навчання негативно вплинула на якість їх освіти, що

також ускладнить їх працевлаштування в майбутньому.

Отже, криза COVID-19 посилила відключення молоді від ринку праці, висвітливши надто реальний ризик втраченого покоління, тим самим підриваючи перспективи на майбутнє. Значні зміни на ринку праці спостерігаються й серед жінок та чоловіків. В усьому світі та в усіх регіонах жінки постраждали від втрати робочої сили більшою мірою, ніж чоловіки. На глобальному рівні втрата зайнятості для жінок становить 5% у 2020 році проти 3,9% для чоловіків [2].

Аналізуючи ці ж показники в абсолютних цифрах та зважаючи на стійкий гендерний розрив у рівнях участі в робочій силі, втрати для чоловіків більш значущі (80 мільйонів), у порівнянні з жінками (64 мільйони), але жінки частіше

стають економічно неактивними, тобто випадають із числа робочої сили [2].

Проте нинішня криза внесла й позитивні зміни на ринок праці. До списку найбільш затребуваних професій, не престижних у до-вірусну епоху, попали ті скромні професії, що мають відношення до забезпечення громадян продуктами харчування та всім іншим, необхідним для життя. Також завдяки поширенню віддалених форм зайнятості, набули розвитку нові технології організації бізнес-процесів. До того ж криза стимулювала багато компаній до використання нових цифрових і управлінських технологій в області комунікації, захисту даних, організації роботи. Згідно з доповіддю Future of Jobs 2020 ("Майбутнє робочих місць 2020") на Всесвітньому економічному форумі (ВЕФ), який відбувся у 2020 році, до 2025 року нові технології знищать 85 млн робочих місць і створять замість них 97 млн нових. Але нові робочі місця будуть з'являтися значно повільніше, ніж очікувалося раніше, а старі почнуть зникати, навпаки, швидше [3].

Близько 76,9% компаній по всьому світу уже зараз готові залишити своїх співробітників на віддаленому режимі роботи, 73,1% збираються прискорити цифровізацію бізнес-процесів, 57,7% прискорюють автоматизацію, а 38,5% прискорять організаційну трансформацію. Попри це, більшість керівників сумніваються, що перехід на дистанційну роботу здатний підвищити продуктивність праці та прогнозують, що нинішній спосіб роботи негативно вплине на її продуктивність [3].

Дивлячись на останнє дослідження впливу пандемії COVID-19 на ринок праці, що провела Міжнародна організація праці, присвячене її згубним наслідкам для молодих працівників, а також заходам, які здійснюються для того, щоб люди повернулись на свої робочі місця.

Після виникнення пандемії COVID-19 свою трудову діяльність припинило 1/6 всіх молоді у світі, а у тих, хто продовжує працювати, обсяг робочого часу сильно скоротився на 23%.

Також питання про спад валового внутрішнього продукту країни – це зовсім не єдине питання, яке турбує уряд та населення України. І звичайно, змінився ринок праці у негативний бік, який відображається на економіці. Саме через пандемію COVID-19 відбулися зміни на вітчизняному ринку праці, наприклад, щодо зайнятості адже воно значно скоротилось, зростання кількості безробітних в Україні, зменшення та скорочення кількості українців, що працюють за кордоном, іншими словами, трудових мігрантів, зменшення доходів населення України від

самозайнятості через малу зарплатню, втрати роботи та доходів ФОП (фізичних осіб – підприємців).

Такий вплив на ринок праці проявлявся через обмеження певних видів економічної діяльності в Україні та припинення – обмеження трудової міграції з України закордон. Опосередкований вплив карантинних обмежень пандемії COVID-19 на розвиток ситуації на ринку праці у свою чергу проявлявся через зміну (переважно зменшення) попиту на різні товари й послуги вітчизняних підприємств в Україні та закордоном, що відповідним чином змінювало потребу в живій праці.

Також пандемія розділила працівників на три категорії:

- життєво необхідний для організацій персонал, який працює на місцях (співробітники, зайняті в доставці, медпрацівники, працівники продовольчих магазинів, сільськогосподарські працівники);

- віддалені працівники, які можуть працювати дистанційно і, ймовірно, збережуть свої робочі місця;

- працівники, звільнені тимчасово – в основному з секторів, які найбільше постраждали від кризи.

І хоча проведений вище аналіз свідчить про доволі значне зростання безробіття в Україні під впливом пандемії COVID-19 у світі, кількість офіційно зареєстрованих безробітних набагато менша від тієї, яку можна було б очікувати на підставі наведених вище оцінок. За сприяння служби зайнятості протягом періоду карантину 26,2 тис. осіб знайшли роботу, в тому числі 18,9 тис. безробітних. Так, ключовими негативними наслідками спалаху коронавірусу є: загроза здоров'ю українських громадян, зниження економічної активності і обмеження руху людей, затримка інвестиційних процесів, зменшення кількості робочих місць, скорочення відпрацьованих годин, звуження обсягів пропозиції робочої сили, зниження рівня зайнятості, поширення неповної та неформальної зайнятості, зростання рівня безробіття, зниження рівня оплати праці, значні втрати доходів працівників, погіршення стану справ щодо соціального захисту населення, поява «працюючих бідних», зростання нерівності.

Висновки. Отже, зважаючи на те, що на сьогодні неможливо спрогнозувати, коли саме закінчиться ця епідемія та які наслідки вона спричинить, передбачити й прорахувати істинний масштаб економічних наслідків як для ринку праці, так і для всієї економіки не можливо. Ймовірно, що велика кількість робочих

місць пропаде, а безробіття в найближчі кілька років стане вищим. І це може стати основною проблемою наслідків пандемії. Тому всій світовій спільноті необхідно зосередитися на підтримці відновлення економік, передусім, звертаючи увагу на зайнятість, доходи, права працівників та соціальний діалог, орієнтований на людино-відновлення.

Література:

1. Nicolas Petrosky&Nadeau & Robert G. Valletta. An Unemployment Crisis after the Onset of COVID&19. *FRBSF Economic Letter, Federal Reserve Bank of San Francisco*, vol. 2020 (12), p. 1–5.
2. International Labour Organization (2021), "COVID&19 and the world of work. Seventh edition", available at: https://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@dgreports/@dcomm/documents/briefingnote/wcms_767028.pdf (дата звернення: 01.05.2021).
3. World Economic Forum (2020), "The Future of Jobs. Report 2020", available at: http://www3.weforum.org/docs/WEF_Future_of_&Jobs_2020.pdf (дата звернення: 15.05.2021).
4. Кулицький С. Український ринок праці під впливом пандемії COVID-19: стан та оцінка перспектив розвитку. *Україна: події, факти, коментарі*. 2020 № 12. С. 43–57. URL : <http://nbuviar.gov.ua/images/ukraine/2020/ukr12.pdf>.
5. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 10.12.2021).
6. Державна служба зайнятості. URL: <https://www.dczgov.ua> (дата звернення: 10.12.2021).